RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT LEGAL

GIÁ BÁO MỖI SỐ = 30 XU 1898 — MỖI SỐ : 0$02 — NGÀY THỨ NĂM 19 JUILLET 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DEPOT LEGAL INDOCHINE N°1140
DEPOT LEGAL INDOCHINE N°1140

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Trung Bắc Tân Văn (Hanoi)	Trung Bắc Tân Văn (Hanoi)	Trung Bắc Tân Văn (Hanoi)	Trung Bắc Tân Văn (Hanoi)	Trung Bắc Tân Văn (Hanoi)	Trung Bắc Tân Văn (Hanoi)	Trung Bắc Tân Văn (Hanoi)
	Hanoi	Hanoi	Hanoi	Hanoi	Hanoi	Hanoi	Hanoi
Một năm .	6$00	5$90	5$30	6$30	5$60	12$00	
Các làng và Các công-sở	»	5.00	8.00	8.00	9.00	»	
Sáu tháng .	3.00	3.50	5.20	3.20	3.30	6.00	
Ba tháng . .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00	
Một tháng .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00	

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 = 065 de large.
Une seule insertion. . . . 0$50 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Bàn về hai chữ lợi-dụng

Lợi dụng! lợi dụng! bây giờ đi đến đâu cũng nghe thấy nói hai chữ lợi dụng, hình như người mình lấy sự lợi dụng làm một cách xử thế mới mẻ lắm, hào hức hăm hở về sự lợi dụng, chỉ muốn dùng phương kế để xoay phần ích-lợi về cho mình. Không những người biết mặt chữ lợi dụng, hiểu nghĩa chữ lợi dụng mới hay nói đến hai chữ lợi dụng, lắm người thực đặc cán thuộc ông công hay nói đến hai chữ ấy là vì dầu họ không hiểu nghĩa từng chữ nhưng họ đã từng thấy người đời thi hành sự lợi-dụng lắng ngày thì họ cũng hiểu nghĩa đen những chữ ấy.

Hai chữ lợi-dụng tiếng rằng nghe có lạ tai, nói có lạ miệng là bởi xưa nay không mấy khi dùng đến, nhưng kỳ thực thì sự lợi-dụng vẫn có từ khi mới có người. Người ta thuở xưa dùng da giống thú làm áo, giữ cây lấy lửa, há chẳng phải là biết lợi-dụng cây và da giống thú đấy ru? Cho nên phàm dùng cái gì để cầu sự ích-lợi thì gọi là lợi dụng. Lợi dụng người, lợi dụng các vật, lợi dụng đồ vật, lợi dụng cây cỏ, lợi dụng những hiện-tượng trong trời đất v. v. đều là lợi dụng cả, kẻ lợi dụng nhiều, người lợi dụng ít; người này chỉ lợi dụng một cách để hèn; kẻ khác biết lợi dụng một cách cao thượng; có kẻ lợi dụng cho một mình mình, có người lợi dụng cho cả xã-hội; sự lợi dụng cũng có lắm đường, lắm lẽ, không biết thế nào là cùng.

André Marie Ampère lợi dụng điện, Denis Papin lợi dụng hơi nước, Montgolfier lợi dụng hỏa khí, Chu-công lợi dụng đá nam-châm, những sự lợi dụng ấy đều là có ích cho nhân-quần xã-hội. Đến như ông Ngô-vương Quyền, ông Trần-hưng-Đạo lợi dụng nước thủy triều để đánh giặc Tàu, ông Lê-Lai lợi dụng tấm thân của mình để chết thay cho ông Lê-Lợi, đều là lợi dụng cho nước cả; còn Lưu-Bang lợi dụng Hàn-Tín bằng sự sẻ cơm nhường áo để Hàn-Tín suốt một đời chịu làm thân tẩu cẩu, không nghe lời khuyên của Vũ-Thiệp và Khoái-Triệt là lợi dụng riêng cho mình.

Hoặc có người bảo rằng Sở bá vương tàn bạo đi đến đâu máu thành sông xương thành núi, nên Lưu-Bang lợi dụng Hàn-Tín phá Sở là Lưu-Bang có lòng cứu dân, cứu nước, sao lại gọi được là lợi dụng Hàn-Tín riêng cho mình?— Vậy xin đáp lại rằng nếu Lưu-Bang chỉ vị dân, vì nước mà phá Sở thì phá Sở xong là mọi sự xong cả, việc gì lại còn đem lòng nghi Hàn Tín mà giết Hàn-Tín cũng ba bọ để đeo lấy cái tiếng bạc ác bất nhân về đời sau. Và chăng đã chắc gì là Sở bá vương tàn bạo hay là chỉ bởi Sở-bá-vương không được thiên hạ mà mang tiếng với đời. Cái thói được là vua, thua là ngụy xưa nay lạ gì nữa. Chẳng những thế lại còn phải biết rằng thiên-hạ là của thiên-hạ, chứ thiên hạ của riêng chi họ Lưu; họ Lưu được thiên-hạ là nhờ cả ở tay Hàn-Tín, thế mà lấy xong thiên-hạ đem Hàn-Tín ra giết thì chẳng phải là Lưu-Bang ích kỷ, chỉ biết lúc lợi dụng thôi ru?

Ấy muốn việc ở đời trong trăm phần có đến chín mươi chín phần là những việc của đời lợi dụng riêng cho mình cả, chỉ họa độ một phần là lợi dụng cho đồng nhân, cho nên ở đời phải khéo lắm mới khỏi mắc người ta lợi dụng.

Song le đã có câu nhân sinh hữu tài tất hữu dụng thì người ta cũng không thể sao đứng độc lập được trong vũ trụ mà không làm việc gì, vì ở đời cũng không riêng ai được lợi dụng, riêng ai bị lợi dụng, phần nhiều là có lợi dụng lẫn nhau cả, người này lợi dụng người kia, người kia lợi dụng người khác, trên lợi dụng dưới mà dưới lợi dụng trên cũng có, không có cái lệ gì nhất định rằng kẻ dưới tất phải chịu cái phận thờn-bơn. Duy chỉ có một điều nên nhận là muốn lợi dụng ai việc gì thì phải tính sao cho người bị lợi dụng cũng biết cũng có được đều gì đó cho mình lợi dụng và hễ thấy ai có ý lợi dụng mình mà biết rằng sự lợi dụng của người ta không chánh đáng thì nhất định không nghe. Lợi dụng người ta mà người ta biết cũng vẫn theo là khi nào mình có đủ tài dụng được cái tài của người ta mà việc mình làm là việc có ích; nhất định không chịu cho người ta lợi dụng là khi nào người muốn lợi dụng mình không đủ tài dụng cái tài của mình được mà việc làm lại vô ích hay chỉ có ích riêng cho người ta.

Lợi dụng người hay để cho người lợi dụng cũng phải tùy cơ ứng biến, chứ không thể chấp nhất được nào. Nếu nhất thiết không lợi dụng ai mà cũng không để cho ai lợi dụng thì sao xưa nay lại đã bao nhiêu người thờ vẩu than dài rằng không gặp thời, có tài mà không dùng được hay là không gặp được người có tài mà dùng. Gia-cát-Lượng có tài mà cứ nằm khểnh ở Nam-dương, không ra cho Lưu Bị dùng thì bắt quá rồi cũng cùng với cây cỏ tiêu-hóa, ai biết Gia-cát-Lượng là ai, nhưng Gia-cát-Lượng hơn người là biết tìm bên chính mà theo, nên cái tài cái đức truyền lại đời sau mới được thập phần viên mãn. Ông Trần-hưng-Đạo khi quân trẩy vì thấy ông Phạm ngũ-Lão không tránh mà cho là ngạo-mạn đuổi đi, không đem về thử tài mà lợi dụng thì thiệt mất bao công việc hay.

(Còn nữa) THÚY-THIÊN.

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin cảm ơn người mua báo khi có việc gì viết thư đòi hỏi bản-quán, thì nhớ biên rõ số tờ ở bì giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quản lý, để cho người làm sổ tìm biên. Chẳng nên nghĩ thường hay kỳ tên vẩn tắt, hoặc thấy quá, không rõ đọc được, thành ra chậm thì bản-quán không kịp trả lời cho tiện.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris ngày 17 Juillet 1923

Mấy nhà can án về việc quốc-sự

Ông Malvy được phép về cất đám cụ thân-phụ tại Souillac. Khi nào cất đám xong, thì ông lại phải đi Saint Sébastien.

Ông Marty được phép về thăm cụ thân-mẫu bị đau ở Perpignan.

Cuộc hội-nghị giảng-hòa Đông-âu

Tin Lausanne. — Các phái-bộ sẽ họp một kỳ đại hội-đồng để ghi nhận các điều khoản của liệt quốc đã điều đình với nhau, và ấn định ngày ký hòa ước vào ngày 24 hoặc 25 Juillet này.

Hiện liệt quốc đã điện cho chánh phủ Xô-viết cử đại-biểu đến ký bản giao ước về các cơ sở Đông-âu.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 17 Juillet 1923

Quốc-vương nước Tunis tại Paris

Chiều hôm thứ hai quốc-vương nước Tunis có đến xem hát tại nhà Nhạc-kịch ở Paris. Buổi chiều nhà xác Đồng minh có nghênh tiếp quốc vương.

Khánh-thành nhà thư-viện ở Louvain

Ngày hôm thứ hai đã làm lễ khánh thành thư-viện của Cao-đẳng học đường Louvain bị người Đức đốt.

giáo-chủ Mercier làm phép chúc sự lành, thì hoàng-thân Léopold có đặt lên tủ sách một quyển sách thứ nhất soạn để kỷ niệm các học-sinh trong buổi chiến tranh.

Đại-tướng Gouraud tại Hoa kỳ

Ngày 14 Juillet, hai nghìn người lính-cũ về xe-điện « l'arc-en-ciel » có đặt lễ trọng thể nghênh tiếp đại-tướng Gouraud tại Indianapolis rồi đồng-thanh đầu phiếu ưng chuẩn một khoản biểu đồng tình với nước Pháp về việc cố-gắng để yêu-cầu lấy những quyền lợi của các thần dân nước Pháp đã lỗn biết bao công lao mới thu phục được.

Việc nước Thổ

Báo *Les Débats* có tiếp được tin ở Angora nói ngày hôm kỳ hòa-nghị thì nghị-viện nước Thổ sẽ khai nghị.

Việc nước Đức

Có tin rằng ở Munich và ở miền chung quanh đấy những người về đảng đại-đồng, và đảng quốc-gia có xung-đột nhau.

Cavite, ngày 12 Juillet 1923

Số ô-tô ở Hoa-kỳ

Tin New-York. — Số ô-tô và cam-nhông của Hoa-kỳ trong tháng Juillet mới rồi cộng là 13.018.128 cái, tính ra hơn tháng Juillet năm 1922 là 2.440.000.

Một cuộc đấu võ

Tin New York. — Có tin điện rằng nay mai nước Hoa-kỳ công nhận cho nước Mexique.

Nữ học-sinh nước người

Ở nước Hoa-kỳ những học-trò chịu trung-cấp giáo-dục con gái chiếm đến quá số nửa. Những con gái tốt-nghiệp ở các trường trung-đẳng mà vào đại-học trong một năm có tới 95.486 người, vào trường cao-đẳng sư-phạm và trường cao-đẳng nông-học có tới 196.094 người. Những con gái được học-vị các sĩ và học-sĩ trong một năm có tới 12.802 người. Hiện-tại những học-trò con gái đương dự bị vào các trường đại-học so với học-trò con trai đến bảy mươi hai phần trăm 72 %, tức là trong số học-trò đến học ba phần tư là con gái.

Tin Trung-hoa

Ngày 12 Juillet 1923

Hương-cảng đặc-điện

Tôn-bản-Nhung đã chiếm-lĩnh được Nhiên-bình. Điền-quân ở Bắc-giang đã đem sang Đông-giang để tiễn đánh Huệ-châu.

Vấn đề nhiếp-chính

Quốc-vụ-viện khai hội, bàn về việc nhiếp-chính, định suy tôn Cao-tăng-Uất chủ-tri viện-vụ, nhưng cái vấn-đề nhiếp-chính sự khó đại được mục đích.

Nghị-viện xuất-kinh

Các nghị-viện định kéo về miền nam. Ngày hôm qua đã có hơn 30 người xuất-kinh để sang hội-họp tại Thượng-hải.

Việc Lâm thành

Cái phi-ấn ở Lâm-thành hiện đã kết-thúc xong. Nhưng cái kết-quả chỉ đến bãi chức trấn-thủ-sứ ở đấy là Hà-phong-Ngọc mà thôi.

Vấn-đề tổng thống

Tòa Nội-các đã quyết nghị trong 3 bộ: Lục-quân, giáo dục và Nông-thương, đều lấy viên thứ-trưởng thay quyền tổng-trưởng để làm cái địa-bộ tuyên-cử tổng-thống sau này:

Tin Tứ-thụ-Tranh

Có tin rằng Tứ-thụ-Tranh đã tới Thiên-tân, trong mấy hôm nay vẫn khai trọng-yếu hội-nghị tại nhà Đoàn-kỳ-Thụy. Vương-thừa-Mân [illegible] *Ngày 13 Juillet 1923*

Hướng-cảng đặc-điện

Điền-quân đã thu-phục được Lạc xương Tang-tri-Bình đã chiếm-lĩnh được Trùng-hải. Một trăm chín mươi ông nghị-viên đã tới Quảng-châu.

Trung, Nhật giao-thiệp

Ngày hôm qua, nhiếp-chính hội-nghị đã quyết-định cho Trần-bảo-Toàn làm giáo-dục thứ-trưởng và Lâm-đại-Lư làm Nông-thương thứ-trưởng.

Nhiếp-chính hội nghị

Bợn Cao-tăng-Uất đã do Quốc-vụ-viện tiếp nhận quốc-thư của Nhật-hoàng. Có mai Thẩm-thụy-Lân sang điều-đình với Nhật-bản sứ-thần.

VẦN UYÊN

Cái điếu sáo

Đương cơn đắc ý cất mình bay,
Trời đất ngang tàng trận gió mây.
Mệnh bạc quản chi mang kiếp giấy,
Tài cao thách kẻ buộc chân dây.
Tiếng ran thiếu-hạ đều trông mặt,
Sức thử anh hùng mới biết tay.
Cánh nhẹ lại nhờ cơn gió thuận,
Có phen duyên đẹp gặp rồng mây.

Cái pháo

Đâm học khen ai khéo tạo hình,
Nỗ ra một tí lại làm thinh.
Tiếng kêu dọa khiếp phường nhi-nữ,
Mài khét bay tan khắp thị-thành.
Thanh giả đáng chi vàng với bạc,
Hình dung thế cũng tía và xanh
Thôi thôi nó một đồ chơi đó,
Đốt quách ngày đi chớ để dành.

Người đốt làm thơ

Dốt đặc mà sao thấy chữ say?
Cũng lên ngôn tự tưởng mình hay.
Bởi tiền trắc tự dài hơn thước,
Ngọn bút mai-hoa nặng quá chày.
Lòng khác ông Bùi mình lại béo,
Thơ không thấy Đỗ vế o gầy.
Chẳng xem giàu có ngàn thiên đó,
Một chữ « thôi » « xao » để mấy tay.

Cái ống nhổ đồng

Nói quý mà ra cũng quý gì,
Trăm điều như hẳn một mình mi.
Xem qua những tưởng phun vàng bạc,
Xét lại ai hay lộn thiếc chì.
Làm dáng so lưng tròn vẫn vắt,
Giống loài lọc nhọc nói chi chi.
Ai về nhắn bảo nhổ đừng chửa,
Muốn sạch nhà nên đổ vất đi.

Minh-phượng, Nguyễn-chư-Cương

Đứng trên bờ sông Cầu

(Nhớ bạn)

Trời xanh nước bạc mênh mông,
Thuyền ai lơ lửng giữa dòng trường-[giang.
Nắng dần bìu-hắt gió vàng,
Đoái nhìn cây cỏ đã càng ngẩn-ngơ.
Non sông vẫn đó trơ trơ.
Mà người cố-cựu bây giờ nơi đâu.
Bên trời lẻ lẫn bẩy lâu,
Trông gương Ngâu-nữ hạt châu khôn [chăm.
Lòng riêng riêng những âm thầm,
Nhìn hoa thêm chạnh, nỗi niềm xiết [bao.
Những là rầy ước mai ao.
Tuyết minh. Dương-đình-Tấy.

Cái vấn-đề thủy-lạo ở Bắc-kỳ

(Tiếp theo)

Cái thế nước sông Seine về mùa đông năm 1909-1910, thực là một cái chứng hiển nhiên về việc ấy. Nước sông Seine to đề-đội trong tháng Janvier 1910 là vì sau khi mưa rông rã gần một tháng rồi, trời lại mưa mấy trận rất dữ, và mưa một vàng rất to. Ở triền sông Seine, rừng cũng nhiều lắm, nhưng trong lúc bấy giờ không thể hút nước ngấn nước được như mọi khi nữa.

[illegible] 1658 nước lại lên vào một độ không có thể đề cho là bởi phá rừng được.

Nay lại kể một cái thí-dụ khác. Người ta thường ta thán về việc hầy hoại cây cối ở miền thượng-lưu của sông Loire cùng các phụ lưu sông ấy, và bảo rằng nước của sông ấy lên là bởi hầy hoại cây cối mà ra. Cũng như ở Bắc-kỳ nhân-dân hai bên bờ sông ai nấy in trí rằng nước sông mỗi lần lại một to thêm lên. Nếu ta chỉ xét những cái hiện tượng bề ngoài, hay một cái thời-kỳ ngắn-ngủi vào khoảng độ một hai đời người mà thôi thì thường lắm như thế là một điều tự nhiên, vì ai nấy chỉ hằng ở những sự mình trông thấy mà xét đoán, thì cái chi mình vẫn hay lấy một vài việc mà phán đoán gồm cả mọi việc, lại để tin rằng cái thế nước lên cứ mỗi lần xảy ra lại cao hơn lần trước. Nhưng nếu lấy một cái thời-kỳ dài hơn, mà nếu ta lại có tin-tức đích xác mà xét đoán thì sẽ biết rằng tin như thế thực không có gì làm bằng.

Trong thế-kỷ XIX thì nước sông Loire lên to nhất vào năm 1856 ở chỗ mạn dưới cái đập mỏ sông Allier. Có lẽ trong năm 1910, 1911 và 1923, một vài chỗ phần hạ-lưu sông Loire, nước còn lên cao hơn thực, nhưng tôi không có tin tức đích xác về mấy năm ấy. Vào giữa thế-kỷ XVIII — tôi không nhớ đúng vào năm nào — cũng có một lần nước sông Loire lên rất to. Cứ như tin tức còn lại, thì trong phần hạ lưu, nước chắc là to hơn trong năm 1856. Nếu ta lại xét ngược lên về những năm trước, mà nếu ta lại có tin tức đích-xác mà so sánh, thì chắc là còn có nhiều lần nước lên đề đội hơn nữa. Cây cối ở triền sông Loire chắc là mới bị hầy hoại dần dần trong mấy thế kỷ nay, và trong 200 năm trở về trước rừng rú lại nhiều hơn bây giờ. Ấy thế mà nước lại có khi to hơn bây giờ, có rừng rú cũng chẳng ngăn cản được.

Cứ kể còn nhiều việc làm chứng nữa, nhưng mấy việc ấy cũng đủ. Bây giờ tôi lại xin nhắc lại những điều tôi nói ban nãy và xin nói thêm cho rõ hơn.

Hầy hoại cây cối có ảnh-hưởng lớn về những khe nước lên xuống, một là làm thế nước to thêm lên, hai là làm cho nước chóng xuống. Nhưng đối với những khi nước lên to quá, thì cây cối không có ảnh hưởng gì.

Cái ý kiến của tôi bây tỏ ở đây, có lẽ các ngài cho là quá bạo, nhưng cũng đã có một nhà thủy-học trứ-danh, nói thực như thế. Nhà thủy-học ấy là đại-tá Townsend, nguyên tổng-trưởng hội-đồng Mississipi, là một hội-đồng có cái trách nhiệm phòng ngừa cái nạn thủy-lạo về sông Mississipi. Cái ý kiến của đại-tá Townsend lại còn bạo hơn nữa. Ông lại nói trong miền lúc khi, cây cối lại có thể làm cho thế nước to thêm lên. Tại dọc miền trung miền thượng-du một con sông kia có nhiều cây cối, mà cây cối đầy những tuyết. Một trận mưa ấm-ấm đổ xuống làm cho tuyết tan rất chóng, chỗ cành cây mưa tưới vào càng rộng bao nhiêu thì tuyết càng chóng tan ngần ấy, thành thử mưa với tuyết hợp lại làm cho cái thế nước đề đội hơn là những chỗ tuyết đóng ở mặt đất trơ-trụi.

2· Việc thảo nước vào trong các ô ở miền thượng-lưu một con sông cũng các phụ-lưu sông ấy, hiện đã nhiều xứ xem xét đến. Nhất là ở nước Pháp thì kỹ-sư Graeff, là hội-trưởng hội đồng Kiểu-lộ đã kê cứu kỹ lưỡng. Tôi xin bỏ không nói đến những điều chuyên môn trong cái vấn-đề ấy, kẻo lại sợ dài quá, và các ngài nghe cũng chán tai, tôi chỉ xin nói rằng như việc ông kỹ-sư ấy kê-cứu, thì cách xếp đặt các [illegible] khu khuất [illegible] làm cho đoạn sông ở dưới các ô ấy nước to thêm lên cũng có. Và ít khi tha được chỗ nào lợi để đặt các ô ấy, mà để được các ô ấy thường tốn lắm.

Thực thế, ngoài cái ô để ở trên bờ sông Farcon mà giữ cho thành Saint Etienne là nơi ở liền ngay mạn dưới chỗ thảo nước ấy, khỏi phải lo về cái nạn thủy-lạo thì xưa nay không còn chỗ nào đặt ô thảo nước mà làm cho cả phần hạ lưu giảm được cái thế nước đi bao giờ.

Tôi anong muốn đọc các số làm gì, song tôi trong cũng còn đọc mấy số cho rõ. Thì dự như nay muốn giảm nước sông Hồng-hà ở miền Trung-châu đi mỗi giây đồng hồ là 1.000m3 trong bốn ngày giời, thì có thể làm cho mặt nước ở Hà-nội thấp xuống độ 0m20. Muốn như vậy thì phải có một hay là hai cái vũng chứa được 350 triệu m3 cả thảy. Đó là nói chỉ ở thảo nước lúc nào dùng đến cũng chạy rất tốt đẩy. Muốn như vậy, thì sẽ bảo thế nước phải tổ chức rất hoàn toàn, và có đường giao thông bằng điện-tín điện-thoại rất chắc chắn, v. v. mới được.

Chỉ tiêu vào việc ấy mất độ 15 hay 20 triệu đồng, ấy thế mà không khéo lại có khi làm cho nước to thêm cũng có.

3· Hoặc có người bảo: Nay đừng chứa nước ở miền thượng-du nữa, nhưng đặt máy ở bến để đề khi nào cần đến thì thảo bớt nước vào các tỉnh ở Trung châu.

Cái cách ấy rất là công-hiệu, chẳng là có thể làm cho nước hạ xuống được, không tốn xém là bao nhiêu tiền, mà lại không hại cho các tỉnh thảo nước vào là mấy. Vì vậy các nhà kỹ-sư, các hội-đồng kê cứu về cái vấn đề ấy xưa nay, đều bàn nên dùng cách ấy cả. Chính tôi cũng đã bàn đến cái cách ấy trong năm 1913, và trong năm 1915. Tôi vẫn yên trí rằng cái cả hai cách ấy rất công-hiệu, song tôi cũng lại yên trí rằng vì những lẽ chánh-trị, không sao thi-hành cái cách ấy được, mà có thi-hành ra nữa, thì cũng không khi nào cho máy chạy được đâu, v. không sao làm cho dân các tỉnh bị thảo nước vào hiểu rằng thảo nước vào tỉnh họ ở là làm điều lợi cho họ vậy.

(Còn nữa) L. Th.

Cuộc thi thơ

Của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ

Đề mục : Vịnh Văn-miếu Hà-nội. — Đã có một cán pha : « *Nghìn năm văn vật đất Thăng long* » xin nối thêm 7 câu nữa cho thành bài thơ.

Giải thưởng của Ngô-nương : Kính biếu một thứ trong văn phòng tứ-bảo như quản bút, lọ mực, hoặc cái chặn giấy bằng bạc, v. v. đáng giá 10 đồng. Trong các báo quốc-văn như *Nam-phong*, *Hữu-thanh*, *Trung-bắc*, *Thực-nghiệp*, *Khai-hóa* hễ người trúng giải thích thứ báo nào thì xin kính biếu trong 10 năm.

Giải thưởng thêm của bản-quán : Ngài nào có thơ đăng ở bản-báo mà giật được giải thưởng của Ngô nương thì bản-quán xin kính-tặng thêm một bộ *Đông-dương tạp-chí* toàn tập và các thứ sách khác của bản-quán ấn-hành như Ngự-lâm-pháo-thủ, Nam-sử yếu-lược, Mai-nương-lệ-cốt, Thuyền-tình bổ-ái và Tái-sinh-duyên, v. v. cả thảy đáng giá là 60 đồng.

Thơ thi

LI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Khổng là đây có phải không ?
Sông Tử làn trôi dòng nước Nhị,
Sao Khuê ánh sáng ngọn non Nùng.
Biết bao cõi hạnh hương còn thoảng,
Trải mấy xuân thu lửa vẫn nồng
Ấu-học đến nay tuy đổi mới,
Ai không qua đó ngửa mà trông.

Tôn-thất-Tuấn,
22, Rue de la Soie Hanoi.

LII

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Lễ nghĩa còn ghi dấu Lạc-Hồng,
Muôn nhận cang thường cơ chỉ cũ,
Một phương văn hiến lửa hương chung.
Đạo nhà đức Khổng nơi Thà Tế,
Cảnh thắng trời Nam chốn Nhị Nùng.
Dấu cũ tiền-triều bia đá tạc,
Trải bao Á vũ với Âu phong,

Nguyễn-ai-Sự,
Thừa-phái huyện Duyên-hà, Thái-bình

LIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu mạo trời Nam đạo Á-đông.
Tráng rọi các Khuê muôn thuở sáng,
Nước in hồ Bích bốn mùa trong.
Chuông vàng khánh ngọc vang chưa dứt,
Bia đá rêu xanh dấu chưa phong.
Mấy trượng cang thường bao thế kỷ
Mặc ai Tần Hán vẫn tôn sùng.

Tạ-lạc-Phấn
55, Rue du Coton.

LIV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Đạo Khổng ngày nay vẫn mở sáng.
Man mác rừng nho bền cõi Việt,
Mông mênh bể học khắp trời đông.
Trải bao tuế nguyệt càng dồi bể,
Từng mấy anh hùng thấu nổi sông.
Thời đại Á Âu tuy biến cải,
Di-luân một mối dấu còn phong.

LV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Rực rỡ cang thường cõi Á-đông.
Ngọn bút lân-cha chưa rảo mực,
Tấm gương đạo-đức vẫn còn trong.
Bia mờ rêu phủ xen màu cỏ,
Cảnh cũ hoa tươi đượm vẻ hồng.
Trải bốn triều nay cơ chỉ cũ,
Dấu thơm ghi lạc với non sông.

Văn-diệm, Bài-đình-Bân
Secrétaire à la Distillerie Haiphong

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 19 Juillet 1923, giá bạc ở khe Nhà nước định là 8 f. 60.

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 19 Juillet 1923*, — 3 %. 56 50 — 4 %. 1918 61.95. — 5 %. 1915-1916,75 80 — 5 %. 1920 89.80. — 6 %. 1920 87 17.

Quan Toàn quyền vô Nam-kỳ — Quan Toàn-quyền Baudoin và quí phu nhân đến ngày 28 Juillet thì biệt Bắc-kỳ ngài sẽ đi tàu *Min* của hãng Messageries Maritimes vô Saigon.

Quan quyền Toàn-quyền và Baudoin phu-nhân ở Hanoi sẽ đi chuyến xe lửa riêng xuống Haiphong buổi sáng hôm 28, khởi-hành giờ nào thì sẽ định sau.

Ngạch các quan cai-trị — Nhờ lời bản báo đã đăng trước, nay đã có nghị-định bổ quan cai-trị hạng nhì Châtel (Yves-Charles) ở Pháp sang thuộc quyền quan Khâm-sứ Trung kỳ bổ dụng, chắc là ngài sẽ đi trọng nhậm tỉnh Nghệ-an hiện nay đang khuyết chức Công-sứ.

Ngạch Học-chính. — M. Lê-văn-Triều, giáo học tập sự tại Hàng kênh (Haiphong) được nghỉ giả hạn một năm.

Bến đò sang ngang. — Lâu nay vì có nhiều người than về sự chậm trễ của bến đò sang ngang, cho nên quan trên đã định rằng từ nay trở đi mỗi bến đề một quyển sổ, có ai phàn nàn điều gì thì cứ biên vào đó và ngày nào sổ ấy cũng phải đem trình quan độc-lý xét một lần.

Đi Thất-khê. — Ông Phạm-ngọc-Côn thầy thuốc ở nhà thương Bảo-hộ có nghị-định thuyên đi Thất-khê (Lạng-sơn) đã biết Hanoi sáng hôm nay chuyến xe-hỏa thứ nhất hồi 6 giờ. Tuy xe chạy sớm thế mà các anh em cũng tới tỉnh lượn ái ra gare tiễn chân ông đông lắm.

Trong cái tỉ-dụ ngắn ngủi lòng sự tại Hanoi, giữa Công-sở và những đã tỏ ra là một ông thầy thuốc tận tâm với nghề mình mà lại là một người có học-thức, có lịch duyệt nữa. Bản báo nhắc ông lên Thất-khê cũng chưa được nhiều người như là ở các nơi mà ông đã qua vậy.

Danh dự hội-tinh. — Những người có tên sau này được thưởng danh-dự hội-tinh bạc hạng nhì :

MM. Ng-v Khai tức Trạch, khán hộ thưởng hạng hạng nhất ở Hanoi, Ng-v Thanh, làm vườn cho trại binh, Lê-quang-Du cai thợ mộc của công-ti Tebb-trạch, Lê-v-Bảy cai bán hàng của G. M. R ; Ng-v-Dương chạy giấy của nhà máy rượu, Ng-văn-Mai bồi nấu bếp của Mme Marty, Phạm duy-Qui bồi nấu bếp của quan-tư Angibaud, Lê-bá Tiên làm ở I. D. E. O, Nim-soni-Senh làm ở nhà MM. Vernenil et Graverand, Ngô-v-Hương thợ sơn nhà M. Barry là tiều khoán, Ng-văn-San thông ngôn của M. Emonente, Ng-văn-Hợi tức Trâm-Nhi cai coi đồn-điền của cố Gired ở Langkhai.

Hội Bảo-trợ trẻ con lai vô thừa nhận. — Cuộc đánh số giúp cho hội bảo trợ trẻ con lai vô thừa nhận, quan Thống-sứ nhờ-lý đã cho phép, theo như nghị-định ngày 22 Mai 1923 thì đến ngày 1er Novembre 1923 mở tại tòa Đốc lý.

Số vé bán là 50 000 số
Giá vé bán là 0 $ 50 một vé

Những số tiền được kể sau đây :

1 số được	. . . . .	2.000 $ 00
2 số được	1.000 $ . . .	2.000 00
3 số được	500 . . .	1 500 00
5 số được	100 . . .	500 00
20 số được	50 . . .	1.000 00
40 số được	25 . . .	1.000 00

Cộng cả số vé được; thành: 8.000 $ 00

ĐIỀU LỆ

Nơi mở sổ và ngày mở — Sẽ mở ở tòa Đốc-lý Hanoi ngày 1er Novembre 1923 hồi 3 giờ chiều, có các hội-viên trị-sự của hội trông nom việc mở sổ và quan Đốc-lý Hanoi sẽ kiểm duyệt. Nếu có việc gì ngăn trở thì ngày mở sổ ấy có thể hoãn lại được (theo khoản thứ 7 trong nghị-định).

Những số được. — Những số được thì sẽ yết thị và đăng báo. Nếu những số được mà không ai hỏi trong hạn một tháng kể từ ngày mở sổ thì những món tiền ấy sẽ để vào công-quỹ của hội (theo khoản thứ 8 trong nghị-định).

Nơi gửi tiền bán vé và nơi phát tiền số được. — Những tiền bán vé thì hội-đồng trị-sự sẽ gửi ở nhà Đông-pháp Ngân-hàng và những số trúng được thì do nhà ngân-hàng ấy phát tiền cho mà thu lấy vé (theo khoản thứ 6 trong nghị-định).

Thuyên chuyển trong ngạch Y-tế. — M. Đỗ-xuân-Giu, thầy thuốc thì sai hạng năm ở Phú-thọ nay đổi đi Hòa-bình thay M. Ngô-văn-Thanh thầy thuốc tập-sự lại đổi đi Phú-thọ.

Cô Phạm-thị-Khiêm là cô đỡ thực-thụ hạng năm ở Phú-thọ nay đổi đi Hòa-bình thay cô Đỗ-thị-Hợp là cô đỡ thực-thụ hạng tư lại đổi đi Phú-thọ.

M. Trần-v-Thọ, khán-hộ thường hạng tư tại nhà thương Hanoi nay cũng đi trông nom việc thuốc ở tàu *François Xavier* chở thợ Bắc-kỳ sang Tân thế-giới (Nouvelle Calédonie), lương mỗi tháng được 40 p. 00.

Đấu giá mua thóc. — Sáng hôm qua ở phủ Thống-sứ có đấu giá mua 30 tấn thóc để nuôi súc vật cho sở Thú-y trong sáu tháng cuối năm 1923.

Đấu giá có MM. An-teng bỏ 6 p. 20 một tạ tây; Hợp-Seng bỏ 6 p. 23 một tạ tây.

Vì cái giá ấy bỏ cao quá, cho nên Hội-đồng định không duyệt y.

Vì đói kém chăng? — Những người hành-khất ở các phố độ này xem ra lại thấy nhiều hơn trước, nhất là ở các cửa ô ngoài thành-phố, mà lạ thay là nhiều người coi bộ khoẻ mạnh mà cũng đi ăn xin. Có phải là vì đói kém chăng ? Nếu vì thế mà cái số hành-khất sinh ra nhiều hơn trước thì thiết tưởng những người hảo-phú trong làng nên giảm giúp cho những người đói khó lên kiếm việc làm ở trên miền thượng-du còn hơn là làm phúc cho một vài bát gạo, giấm ba hào bạc. Nghe đâu độ rày trên miền Cao-bằng cũng đang mộ phu làm mỏ thì phải, nếu vậy thì cũng là một cách sinh nhai trợ thời cho những người không có việc làm, mà Cao-bằng tiếng rằng hơi xa Trung-châu, nhưng lại là một nơi khí hậu rất lành. Xem ngay cái bài ám-tả trong kỳ thi Sơ-học vừa rồi cũng nói rằng Cao-bằng là miền lành nhất Bắc-kỳ, phong cảnh rất lạ thì đã rõ vậy.

Và bây giờ nhờ về các phương pháp của vệ-sinh, nhờ về cách vận-tải mau chóng thì chẳng đâu là độc nước, chẳng đâu là xa nhà hết.

Ai-tín. — Bản quán được tin rằng sự thân-phụ ông Hoàng-mạnh-Ngọc phán-sự phủ Thống-sứ và ông Hoàng-trọng-Liễu thông-sự sở Kiểm-lâm Bắc-kỳ vừa ra thế tại làng Bảo-long, huyện Mỹ-lộc (Nam-định). Năm nay cụ hưởng thọ 67 tuổi.

Đến 7 giờ sáng hôm 23 tháng bảy tây thì sẽ làm lễ an táng tại địa-phận làng ấy.

Bản quán có lời kính viếng cụ và chia buồn với quí quyến.

* * *

M. Đinh-văn-Giao tức Thọ, thư-ký ngạch Hỏa-xa Đông-pháp lòng-sự tại Hanoi mới tạ-thế.

M. Thọ là người tử-tế và chăm chỉ lắm. Quan trên có bụng thương và anh em ai cũng mến.

Ông còn thanh niên cường tráng, nào ngờ đâu đã sớm lánh cõi trần, khiến cho những người quen biết ông đeo một tấm lòng thương tiếc.

Xin có lời kính viếng ông và chia buồn cùng quí-quyến. P. D. T.

Vì bệnh gì ? — Chiều hôm qua hồi 2 giờ người ta có xe đến sở Cẩm một người Ấn-độ dân Pháp tên là Salemon 30 tuổi thấy nằm ở đường cái mà bất tỉnh nhân sự, rồi sở Cẩm lại cho đưa vào nhà thương Tây, trong mình có 142 đồng bạc và một cái đồng hồ thì đã giao nộp quan binh coi nhà thương ấy.

Cắt đám ông phán Luyện. — Trưa hôm nay đã cất đám M. Đào-huy-Luyện thư-ký nhà thương Bảo-hộ, khởi hành tự nhà thương ví tất thì phải đưa vào đó từ hôm trước để khám nghiệm.

Vì sự gì mà M. Luyện tự sát thì vẫn chưa biết được, họa may chỉ có người nhà là rõ mà thôi. Cứ như tin đồn thì việc tự sát ấy là bởi M. Luyện muốn xin đổi mà không được, nhưng điều ấy tưởng cũng vô lý lắm.

Nhà cầm đồ. — Nay giao cho M. Métailler là quản-lý nhà Cầm-đồ Hanoi 30.000 đồng để chi tiêu và việc cầm đồ, số tiền ấy sau sẽ phải nộp lại công quĩ.

Cứu người bị lụt. — Quan Thống-sứ đã cấp cho quan Đại-úy coi hạt Pha khe (Laokay) 200 đồng để cấp cho những nhà nghèo bị thiệt hại về trận lụt xảy ra hạt ấy ngày 3 Juillet 1923.

Những kẻ bất lương. — Tên Lê-văn-Bộ, 30 tuổi ở Thụy trương (Hà-đông) ăn cắp mấy cái đồ đồng của một người Tây ở đường làng Bưởi thì đã phải bắt đề xét hỏi.

— Tên Phạm-v-Kim 30 tuổi, vô gia cư, vô nghề nghiệp ở Hanoi bị bắt được hạn đêm mang những đồ đang đi ăn trộm thì đã phải giam đề xét.

Con nhà ai ? — Sáng hôm qua, 6 giờ người ta thấy một cái xác con trai chừng 6 tháng vứt ở phố Nhà-thờ, Đề khiêng vào nhà xác.

Bọn ăn cướp ở Thái-bình. — Lũ tên Phạm-v-Khe 40 tuổi, Đỗ-v-Quyết ở làng Bất-nạo (Thái-bình), Võ văn-Tiếp 18 tuổi và Lê-v Du 43 tuổi, ở làng Quan-đình (Thái-bình), phạm tội ăn cướp nhà Phạm-v-Thọ ở làng Phương-mai (Thái-bình) đêm 18 Juin 1923 thì nay đã bị sở Mật-thám bắt được giải xuống quan Công sứ Thái-bình xét.

Nhà số 24, phố Huế cho thuê

Hỏi người coi phòng xem sách ở nhà hội-quán Khai-trí tiến-đức.

3631

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Việc cướp ở phố Đầu-cầu. — Đến ngày hôm nay cũng chưa bắt được tên đầu đảng bọn cướp đó ; còn ba tên đồng-đảng đã bắt được hiện vẫn còn giam tại sở Mật-thám.

Viên đạn của bọn cướp bỏ xót lại nhà M. Ngô-huy-Vân thời nay sát ra là đạn số 7/35, hiệu S.F.M. kiểu sáng lục năm 1892.

Người Tây mất đạn ngày 11, 12 trước là viên đội Biberon ở đường chùa Đỏ.

Tiêu tiền của chủ. — Việc M. Lê-huy-Phong lấy của chủ là M. Balber món tiền 4.550 đồng mà bản-báo đã đăng ở số báo ngày thứ hai trước, thời ngày hôm qua tòa đã xét đến.

Trong số tiền ấy, hôm M. Phong ra đi có gửi một người Khách cầm về cho vợ 2.000 đồng, nhưng chẳng may người ta bắt được nên số tiền đó đã giao lại trả M. Balber và người Khách cũng còn bị tống giam vì ngờ là đồng đảng. Thế là M. Phong chỉ còn lấy số 2.550 p. mà ra đi mới độ một tháng mười ngày thời đã ăn liền gì hết. Hôm 13 Juillet là ngày bắt được M. Phong ở Hanoi, khám trong mình chỉ thấy còn có hơn một trăm, hỏi còn nữa đề đâu thời khai là đánh rơi mất hai nghìn. Bởi những lẽ vô-lý mập mờ đó cho nên tòa định bắt đi Hanoi đề hướng dẫn xem chỗ nhà ở và các nơi đã giao dịch tiền bạc.

Lại cướp. — Sao mà đó rày lắm cướp thế ? mới tối hôm trước cướp ở phố Đầu-cầu, đến tối hôm sau lại cướp nhà ông Tây ở phố kia, thời ra thành-phố ta cũng những nhiễu quá. Ấy là sở Cảnh-sát tuần phòng cẩn mật đến thế, số Mật-thám trốn-nã gian-phi cần mẫn đến thế, mà còn chỗ nào cướp, chỗ kia trộm luôn luôn được, thật lạ !

Ông Tây nói trên kia, nguyên hôm đó đi vắng, ở nhà chỉ có vài người bồi, đến đêm thời quân gian-phi cậy cửa vào lấy mất một khẩu súng lục số 1892, một món tiền 60 đồng và các đồ vật cùng nữ-trang đáng độ 258 quan tiền tây nữa. Chúng lấy thoát êm như ru, mãi đến ngày hôm sau người nhà ông Tây mới biết đi trình báo. Sở Mật-thám được tin lấy làm tức phải một viên thanh-tra Mật-thám tây đến tận nơi khám xét làm biên bản rồi cho người đồ đi đò bắt.

Hiện nay đã đò thấy khẩu súng lục và nhiều đồ tang vật khác ở làng Kiên-bài tỉnh Kiến-an, song ở biên bản thương nhật của sở Mật-thám chưa nói rõ rằng đã bắt được thủ-phạm hay không.

Nạn ô-tô. — Hồi hồn giờ rưỡi chiều hôm thứ ba ở phố Đầu-cầu lại có nạn ô-tô nữa, nhưng may không ai tàng mạng cả. Nguyên chiếc ô-tô ấy số T 576, do người chauffeur Hoàng công-Biểu ở nhà số 34 phố Henri-Rivière cầm lái, đi đến phố Đầu-cầu thời chạm phải chiếc xe gỗ D D 2283 Chiếc xe gỗ gẫy một cái tai và bánh xe bên tay trái. Hai bên cũng sộ nhau một lúc rồi đưa nhau vào Cẩm trình là hết chuyện, song chưa rõ bên nào trái.

Lại thuyền đâm. — Chiếc thuyền số 51 của sở Charlandage vì chở nặng quá, nên bị chìm ở sông xi-măng.

Bây giờ thuyền bè đi lại nên cẩn thận, hễ ban ngày thấy chỗ nào có cờ và ban đêm có đèn đỏ thời chớ đi vào gần mà nguy hiểm.

Chó cắn. — Dạo này cái cũi của sở Cẩm thưa thấy lệch xệch đi rạo phỏ nên chó lông-ngông chạy ra đường cũng nhiều, thành nhiều người bị chó cắn hoài.

Vừa rồi người bồi Ng-văn-Dương ở số nhà 17 đường Clémenceau bị một con chó cắn nhà gần đấy chạy ra cắn phải chân. Bởi người ấy không thể nhận ra là con nào, nên hiện nay vẫn còn tìm bắt.

LẠNG-SƠN

Lời cảm ơn. — Chúng tôi có lời cảm ơn các quan, các ông, các bà đã gửi đồ phúng và đi đưa tẫm mẹ chúng tôi tạ thế ngày 29 tháng 5 ta vừa rồi và đã gửi giây thép, thơ, chia buồn cùng chúng tôi.

Đương khi trong nhà chúng tôi buồn sầu, bối rối, hoặc có điều gì sơ suất xin lượng thứ cho.

Con gái : Phạm-bá-Oanh chồ Đồn điền,
Phạm-bá-Roong ấn-sát Phủ-thọ.
Con rể : Nguyễn-xuân-Kiệt, ấn-sát hưu trí,
Trần-viết-Khắc, đội khố đỏ hưu-trí,
Đồng gia bái tạ.

HÒA-BÌNH

Hội 14 Juillet. — Ngày 13 cắm cờ, trao đèn và kết hoa, 9 giờ tối rước đèn và đốt pháo.

Ngày 14 hồi 7 giờ 30 thì điểm binh, 9 giờ thì có các trò thả vịt, leo cầu-phao, tung đùm lấy giải, đánh vật, đánh đu, chạy thi và bắt trống.

3 giờ chiều : thi đánh vật, bắt lợn, chạy thi, leo cột, bắn nỏ, nhảy cầu, bơi thi, 8 giờ tối đốt pháo thăng-thiên và các thứ pháo nhật nguyệt.

Hội năm nay vui vẻ hơn mọi năm nhiều, trong hai ngày hôm đó, khi rước đèn, điểm binh, cùng khi các quan dự tiệc champagne tại tòa Sứ, thì có hội kèn xã Kỳ-sơn thổi để các bài.

Hội kèn này mới bắt đầu tập độ hơn ba tháng nay, quan chánh làng hết lòng trông nom nên chóng được giỏi thế.

Chánh Mông thổi kèn thổi kèn

---

số 17

NỮ-HẢI-TẶC

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

Phạm-nọc-Cẩn dịch thuật

Bá-tước phu-nhân là một người đàn bà, đã đứng tuổi, duy đàn-bà lại biết bụng đàn bà. Ấn-cần cầm lấy tay Thâm-tuyết-tử phu-nhân, rồi yên ủi mà rằng :

Nếu nặt lộn thành bệnh, cũng ai là kẻ biết tính ! Thiếp nay cũng bấm bụng chịu nhục, nhiều lúc lại tự mình yên ủi lấy mình, không dám lo nghĩ quá. Nói xong, nước mắt chạy vòng quanh, rơm rớm muốn sùi sụt khóc, sau lại lấy tay đỡ ngực thở dài.

Thâm-tuyết-tử cảm tạ mà rằng :

Xin kính vâng lời dạy, cảm tạ thịnh tình, xong vẫn đành mệc khuôn xanh, nào biết thế nào cho được. Nói xong cũng than thở ngậm ngùi !

CHƯƠNG THỨ XXXI

Hoa-phòng Thái-lang, từ biệt Chi-phố phu-nhân rồi ra khỏi nói biệt thự, vợ chồng Hoa-thôn Bá-tước cũng từ tạ rồi về. Lúc làm biệt, cầm tay yên ủi, rất là thân thiết ân cần. Đồng bệnh tương liên, thân hơn ruột thịt ! Thâm-tuyết-tử cố giữ gìn thần thái, làm ra chiều bớt nghĩ quẩn lo, thong thả tiễn khách ra, rồi sai người đóng cửa lại.

Phòng không lạnh ngắt.... Lúc thì khóc than sùi sụt, lúc thì ngơ ngẩn một mình, lắng tai nghe có tiếng chân người bước, thì lại bàng hoàng đứng dậy nhìn quanh, song tóm lại lúc nào cũng trông mong Trung-tá. Mỗi lúc nghĩ đến Nữ-hải-tặc, lại nghiến răng nghiến rằng, những tiếng bí ai oán giận, làm rung động cả các hàng ngói trên mái nhà !

Ngay lúc đó, ở đám rừng thông nhỏ sau tòa biệt-thự, bỗng có một người con trai chạy ra, ăn vận cũng không đến nỗi thô tục lắm, rân với tóc mọc liền với nhau, gần đỉnh đầu rẽ tóc ra hai bên, theo kiểu nước Pháp. Bộ quần áo tây rất tinh khiết, nghiễm nhiên là một nhà thân-sĩ đương thời. Người thân-sĩ trật mũ chạy nhanh, đi về phía mấy nơi cồn cát. Vừa chạy vừa ngẩnh lại, hình như có người theo sau. Sau ra hiệu huýt còi mồm, cách vài mươi bước cũng có người huýt còi mồm đáp lại. Người ấy là ai ? chính là về đảng phản-đối với Đông Tây Điện-báo, tên gọi Hoang-sơn Nghị-bảo, làm Chủ-chiết tờ Nhật-báo Đông-đô !

Người thân-sĩ nói :

Hoang-sơn Tiên-sinh ! phiền ngài phải chờ đợi.

Hoang-sơn nói :

Sơn-hạ Kiêm-Giới Tiên-sinh ! có được việc à ?

Người Thân-sĩ nói :

Xin Tiên-sinh lên vào phục ở dưới mái nhà, mà nghe lấy chuyện !

Hoang-sơn nói :

Ngài thật đã khó nhọc quá. Vậy chờ thằng Hoa-phòng ra làm sao ? Việc Nữ-hải-tặc nó đã thám được những điều bí-mật rồi à ? cứ cái tài năng của ngài, tất là cũng có được việc, vậy xin nói rõ cho tôi nghe.

Người thân-sĩ nói :

Cũng không nghe được nhiều, song cũng biết được một tin rất trọng yếu.

Hoang-sơn hỏi :

Một tin rất trọng-yếu, làm sao ?

Hạm đội Thầy-lôi ! đã phục diệt cả.

Hoang-sơn giật mình, hỏi :

Phục-diệt về tay Nữ-hải-tặc à ?

Người Thân-sĩ nói :

Vâng, chỉ có một mình Chi-phố Trung-tá là sống sót thôi ! Song cũng vào tay Nữ-hải-tặc bắt sống.

Hoang-sơn nói :

Có chi Đông-tây điện báo không đăng rõ tin ấy trước ngay ?

Người Thân-sĩ nói :

Cái đó tôi cũng không hiểu ! Tuy nhiên, cái tin bí-mật đó, thực là đích xác không lầm !

Hoang-sơn nói :

Nếu vậy thì hay lắm ! hay lắm ! xin lại nói chuyện khác nữa cho nghe !

Người Thân-sĩ nói :

Tôi nói thế là hết ! Vì rằng lúc sau Hoa-phòng Thái-lang cùng với Chi-phố phu-nhân và Hoa-thôn Bá-tước lại nói đến những chuyện bí-mật gì, tôi không sao nghe rõ được, vì tiếng nói nhỏ quá. Hay là ta lại kiếm cách khác để hỏi cho ra.

Hoang-sơn đáp :

Vâng, nay hãy đem việc hạm-đội Thầy-lôi, dùng điện hoại thông cáo đi, rồi ta sẽ lại bàn kế khác.

Người Thân-sĩ nói :

Giờ chúng ta đi uống rượu, song biết vào hàng nào ?

Hoang-sơn nói :

Sang Tam-kiều ! chỗ ấy rất tốt ! mời người cứ đi trước đi.

CHƯƠNG THỨ XXXII

Hoang-sơn đã từ biệt người Thám-phóng trưởng là Sơn-hạ-kiêm-giới, liền quay mình đi vào Chi phố Biệt-thự, rung mình đường bộ, đi đứng nghiêm trang ; đưa danh thiếp vào xin cùng phu-nhân tiếp kiến !

Con Nữ-hộc liền vào báo với phu-nhân rằng :

Lại có một người khách xin vào tiếp kiến, nói xong liền đưa danh thiếp trình phu-nhân.

Phu-nhân nước mắt chưa ráo, vội vàng lấy khăn lau mắt, nhìn lấy danh thiếp rồi bảo con Nữ-hộc rằng :

Đây là ông chủ-bút tờ Nhật-báo Đông đô, con ra mời vào phòng tiếp-khách.

Con Nữ-hộc vâng lời ra mời khách, phu-nhân cái đầu ngẫm nghĩ mà rằng :

Nhời báo cáo của Đông-tây điện-báo, tuy quyết không lầm lắm, song Đông-đô nhật-báo đã là đảng phản đối. Vậy việc Nữ-hải-tặc vẫn chưa ý đò xét, không chịu kém Đông-tây Điện-báo chút nào ! Hoặc giả còn có tin mới nữa, cũng chưa biết chừng ! Quả thế thì tin của Hoa-phòng Tiên-sinh nói với ta cũng chưa dám chắc.

Thâm-tuyết-tử phu-nhân, vì lòng riêng quyến luyến Trung-tá, một tấm tình sĩ, ngày càng sắt-kết, vì vậy nên nếu có ai đò tin Nữ-hải-tặc, tất vội vàng muốn đến hỏi han tin tức gần xa, cũng chẳng khác gì người ốm tìm đến thầy thuốc vậy.

Con Nữ-hộc vừa đi ra, phu-nhân cũng với vàng cầm danh thiếp xuống phòng tiếp khách, một lát, con Nữ-hộc đã đưa Hoang-sơn vào, thong dong ngồi xuống ghế.

Phu-nhân nói :

Ngài có phải là Hoang-sơn Tiên-sinh chủ bút tờ Đông-đô Nhật-báo đó chăng ?

Hoang-sơn nói :

Bỉ-nhân chính là Hoang-sơn Nghị-bảo.

Phu-nhân nói :

Thiếp từ là vợ Chi-phố Trung-tá tên gọi là Thâm-tuyết-tử đây !

Hoang-sơn đứng dậy thi lễ mà rằng :

Vậy thì tôi lấn làm là lắm điều được vào yết-kiến.

Hoang-sơn nói xong, nét mặt bỗng ra chiều bẽn lẽn, hai má đỏ rực, như anh vào bóng dáng chiều hôm, chân tay rụt rè, như con ngựa đương cái dẫn ở dưới cái xe rào ! chớp chớn mê tình, như đi lạc vào trong đám ra mê. Quên hẳng không hiểu vì cớ gì mình lại tự dẫn thân vào ra mắt Thâm tuyết-tử nổi niềm, tâm sự sông tình đường đi phiền phiền. Vì rằng trông thấy phu-nhân là một bực tuyệt thế giai-nhân, mặt ngọc dịu dàng, nói buồn như cảo.... Tư dung thùy mỹ, không biết là hoa đỏ-quyên hay hoa thải-đường ! Hoang-sơn trông đắm ngắm say, xiêu lòng rối trí, chú mắt nhìn phu-nhân không chớp, giờ lâu chẳng nói câu gì !

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh-Chiếu-Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương chủ độ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh
Nguyên chuyên về người-khoa tại bệnh viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Fez-Salé (Al-sập) Rủi.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤT LẤM-CHỨNG : Giờ 1 3 5
Phòng thăm bệnh tại HƯƠNG GIA-LONG, 53, GIẢI MÃ, số 236

MMA.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3562

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-PHƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem kết và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tức Mậu-các phụng lời chiếu phê rằng :

Chiếu nay đại-thần phòng cấm MONTÈS qui-công, có chế nên một thứ rượu bổ đã tăng ngự dụng qua rồi hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phát thị yết cho qui được phong chủ-bằng để lộ thành-ý.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai dã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ. 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tinh-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư

Savon Cadum

Để rửa mặc và tắm.

Savon thường làm hoặc nhiều muối, hoặc dầu-mỡ không được trong sạch cũng nhiều món độc khác làm cho nước da mất sự mịnh của nó.

Muốn biết savon tốt hay là xấu thì lấy chốc lưỡi mà thử nó. Nếu nó chốc cũng làm chốc lưỡi nông, thì savon đó làm nhiều mỡi, chắc nó phải làm dày nước da.

Savon Cadum bào chế một cách kỹ lưỡng và trong sạch; chẳng những là nó làm cho nước da trở nên mịnh, mà lại làm cho lỗ chơn lông được khoẻ khoắn.

Trong mình ta đều có lỗ theo chơn lông, nếu những lỗ ấy bị buội-bẩm bích lại, thì nó mọc ra u, nẩn cùng mình.

Bọt vì nước Savon Cadum thấm vào chơn lông, rửa đồ như-nhớp mà làm cho cái da của ta được khoẻ khoắn và mịnh luôn luôn.

Dùng Savon Cadum lấy làm ích kém, gì người ta dùng nó không hề chốc nào, mà lại làm bằng hai các savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là hai quang.

Lại cọp bắt người. — Mấy tháng trước cái nạn cọp bắt tưởng đã hơi yên, thế mà hôm 23 tháng 5 Annam có một người dân ông độ 35 tuổi ở làng Khuê-phụ, xã Kệ-sơn đi đánh cá đến 12 giờ đêm mới về, khi đến nhà vừa trèo lên thang gác được vài bước thời có con cọp nhảy qua hàng rào vào vồ lấy thả vào rừng ăn hết chỉ còn một cánh tay.

Lại hôm mồng 2 tháng 6 Annam nầy có người dân bà độ 30 tuổi ở làng Đội-hậu xã Kệ-sơn cùng với 3 người hàng xóm đi lấy măng, khi đến rừng măng sắp xửa đào măng thời có một con cọp nhảy vào đấy ngã mấy người ở gần đấy mà vỡ lấy người dân bà thả vào rừng ăn hết một đùi bên hữu, thế là mới có 4 hôm nay cọp đã bắt mất hai người rồi, những người bản-xứ ở gần rừng vì cái nạn sợ cọp mà không dám lên rừng lấy củi và không dám bừa cấy những ruộng ở gần những xó rừng.

Lương-Sơn, phó Tri-châu.

NA-CHAM

Đi thăm phong-cảnh. — Các nơi trên mặt đất không chỗ nào là hay, không chỗ nào là đẹp, cái hay đẹp đó chỉ ở như người. Sau đây tôi xin lạm bút kể cảm chuyện đi Na-chẩm cũng tự biết là vô vị lắm, vì chưa từng trải việc đời, kiến văn lịch duyệt chưa rộng. Nay nhân chuyến đi Na-chẩm, dẫu chẳng có cảnh lạ gì cho lắm, nhưng là sơn xuyên nhân-vật nước nhà thường có quan sát được điều gì cũng không nên nín đi mà không nói.

Hồi sáng giờ sáng thì tôi ở Hà nội bắt đầu khởi-hành, đi xe-lửa qua mấy nơi đô hội như Bắc-ninh, Thị-cầu, Phủ-lạng-thương, nhác trông phong cảnh bên đường như chân Diện nái Tiên cũng có thể gọi được là danh lam thắng cảnh ở đất Tràsơn. Khỏi đồn Kép thì đến suối Ngang, nước xanh ngăn ngắt dòng vắng một, chỗ này các giống hồ báo, hươu, nai gà chim muông lắm, nên đến mùa săn bắn thì đông người lên đây đi săn, có người ngủ đêm trong rừng chiếu đèn điện thì săn được nhiều lắm, ấy ngày xưa ai phải đi đến Phốvy Đồn-nhèo là đối vợ đổi con chỉ hông đi mà không có hông về, ngày nay thì khác hẳn.

Xe lửa đến kilomètre 105 thì hồng máy vào khoảng mười giờ, mà máy của ở Lạng-sơn xuống độ hai giờ chiều mới tới; may dịp lấy mà được rộng thêm cảm chuyện, đỡ được một điều mong mỏc hàng ngày.

Tôi đương ngơ ngẩn nhìn quả núi, đá vỡ đôi, chẳng khác gì quả bí bổ làm hai miếng, nguyên vào khoảng nửa đêm độ trong tuần tháng năm năm ngoái đương khi sấm chớp lừa lẫn gió bay mưa tấp thì người ở chung quanh nghe thấy tiếng nổ thật to, sáng ngày ra xem thì quả núi đá không-lồ đã chia ra hai mảnh mà vẫn đứng vững như thường. Tôi đương ngẫm nghĩ chợt nghe tiếng gọi, ngảnh về phía trước nhìn xem thì ra một vị quí-quan quen biết đương lác đi săn, tay xách sâu gà, vai vác khẩu súng, miệng cười hớn hở rồi mời tôi vào chơi biệt thự. Quí quan đây chuyên về sự khai mỏ, có dẫn tôi đi xem cái mỏ gần trước nhà cách làm có phần tiến tới lắm.

Trong lúc phiếm du đó, ngờ đâu có một sự gặp gỡ, làm cho tôi xúc động đến tâm tình, là khi đi ra đồng sau nái thì thấy một nơi thành quách dấu xưa, cỏ cây che lấp, chỉ còn gạch mòng đá chân chim kêu vượn hót. Ông hỏi tôi có biết đấy là gì không? Tôi sực nghĩ ra mới biết là *Chi-lăng cổ ải*, mừng rỡ bội phần. Ông mỉm cười mà bảo tôi: Tiền-nhân anh ngày xưa cũng đi lắm phen hiển-hách ở chỗ này đây! Tôi ngậm ngùi bụng nghĩ để cái công nghiệp của tiền nhân đã giết được Liễu-Thăng, Mộc-Thạnh, khiến cho sức Minh phải kinh-hồn táng-đởm. Ôi phong cảnh ấy, nước non này, xưa kia sao rực rỡ, bây giờ hóa quạnh hiu, điều cỏ bi kim, lòng riêng thêm thương.

Chiều mới đến Lạng-sơn, cơm xong vừa sáu giờ tối, anh em rủ đi lắm giống tiên. Giống này kỳ thật! miệng giống chỉ bằng cái chậu con ở trong chừng núi, mắc tha hồ không bao giờ hết, nước mạch cứ tuôn lên mát như ngâm nước đá, lần lượt người nọ người kia tắm xong nhìn giống đã thấy đầy; trèo sang suối núi bên cạnh vào nghỉ mát ở chùa Tiên. Hang rộng độ hai gian nhà, sàng sẩn sạch sẽ lắm, mà trèo lên cũng dễ đi. Bữa tắm giờ ra về.

Sáng hôm sau dậy sớm cùng nhau đi vãn cảnh Tam-thanh. Qua cầu Kỳ-cùng đi vào cửa động thì dễ đi lắm. Khi vào hang, hai người cầm đèn đi trước dẫn đường vào động; Tam-thanh ngay, lần theo rảo bước đến một cái bể nước trong veo, cái bể đó đẹp lắm, hình như cái lưỡi trai, to bằng cái nong, trên rêu rách mỡ hòi đá chảy xuống tắc nào cũng đầy. bên cạnh cũng có một cái phẩn đá chia ra, chúng tôi bèn cùng nhau dùng bữa cơm sáng ở trên cái phẩn đó, cầu phẩn ấy, bể nước rửa chén tạo chén thù, xong lại cùng nhau vào Nhất-thanh thăm động; động này rộng rãi hơn Tam-thanh, có tượng phật có bàn thờ, khói hương nghi-ngút, thờ phú đầy tường, bên ngoài có tượng ông Ngô-thời-Sỹ chót vót trên cao; trèo qua vào cái hang nhỏ thì lim thấy Nhị-thanh lần-động; động này mới lim thấy được hầy năm nay vào thời quan cố Công-sứ Lạng-sơn Emérique, nên trong đó có tạc tượng ngài, ở ngoài cửa động có cái hình đá chồng gầy, cảng vào trong lại càng lạ, nào hang Bát tâm, nguyên chỗ đó có từng đá đột khỏi chia ra tám nhánh mà gỗ mỗi nhánh kên một thứ tiếng khác nhau; khỏi hang Bát tâm, đến hang Bánh-tây. Hang này nóng lắm, chẳng khác lò bánh tỷ nào. Các hang nhỏ thì nhiều lắm kể không sao xiết, nhưng chỉ lạ ở giữa hang Nhị-thanh có cái hang rộng lắm, bèn trong lại có cái sân rất lịch-sự. Vẫn cảnh Tam-thanh mà không được xem nàng Tô-Thị vì mấy năm về trước bị sét đánh, nên bây giờ chỉ còn hơi dấu tích bức tượng mà thôi, chứ không có nguyên hình như trước, tiếc thay!

Lúc đi ra có lại vào thăm phố Kỳlừa, phố xá đông đúc bao bọc chung quanh cái chợ, đàng trước có đồn trên ngọn núi Kỳ-cấp, đàng sau giáp với châu Cao-lộc, cách thành-phố Lạng-sơn độ non 3 kilomètres

Bây giờ sáng hôm sau đáp chuyến xe-lửa đi Đồng-đăng, đây thì lẻ nữa, không bằng Kỳ-lừa, nên chẳng tôi đi thuật Nam-quan xem ải, đi độ 5 kilomètres đến nơi, bèn ta nó đồn tục gọi là Lò-cốt, không có nhà cửa hàng quán gì cả, còn bèn kia thì thành lũy vững bền, linh canh nghiêm cẩn, trên cửa có đề bốn chữ « Môn-trấn Nam-quan ». Ngâm một lúc thì về Đồng-đăng để kịp đáp chuyến tàu trưa: dẫu không vào trong ải, nhưng hỏi ra cũng chẳng có gì, đến tận Long-châu nghe chừng vui lắm, vì tự khi quân đô-đốc Tán lê Lực-vinh-Đình về đến giờ thì mở mang đường ô-tô Đồng-đăng, Long-châu, nên thông-thương ngày thêm tiện-lợi.

Khi xe-lửa chạy đi Na-chẩm thì phải lái lại một quãng nơi đi thẳng được, gần đến Ban-trang phải chui qua một cái đường hầm ngót trăm thước, khỏi Ban-trang có qua đồn Bắc lưỡng là chỗ quan cố Trần-phủ Lạng-sơn Cung-khắc-Đản mất ngày năm ngoái; thành-thử một giờ rưỡi mới tới Na-chẩm. Bước chân xuống mình đã mệt nhoài, thấy họ nói chỉnh ngày phiên chợ mà phải số gượng đi xem, kẻ đi người lại phần nhiều là Thổ-dân. Nhưng lạ một điều là sự thương-mại trên này hình như cái lợi riêng của Khách-trú. Nhất là tự ngày con đường xe-lửa mở đến đây thì lại càng tiện lợi cho các chú lắm, vì người mình chẳng kể là xa xôi cách trở, không ai lưu ý tới, thực đáng ngán thay!

Thổ-sản trên này nhiều thứ ngon và tốt lắm như mía Đồng-đăng, đào Lạng sơn, lê Thất-khê thật không đâu bằng; còn như giống tắc-kè thì nhiều lắm, chẳng thế người Khách-trú chung phần nhau một hội vốn kể hàng vạn đề mua tắc-kè các nơi, hoặc ngâm rượu bán, hoặc tải về Hong-kong thì lãi một gấp mười.

Định sang bên kia sông mà không có thì giờ, vì tôi phải đáp chuyến tàu sáng hôm 5 h 15 để về Hanoi.

Phan-huy-Xuyên

NAM-ĐỊNH

Cái thói tiêu liều. — Nghe nói mới đây một thầy lý-trưởng thuộc huyện T. N mang tiền lên nộp thuế. Người lý đem theo một cái tải trong có 2 trăm vừa bạc đồng vừa bạc hào.

Lũ khú lên tỉnh gặp ngay một thầy thừa phái cũng ở huyện ấy, trong lúc chuyện vẫn cùng nhau, thời thầy thừa nom thấy tải tiền của người lýtrưởng, bèn trỏ tay vào cái tải mà bảo rằng: Bác lý đem tiền đi nộp thuế mà lại bằng bạc và bảo thời sẽ nhận cho, mang đi đổi lấy giấy bạc mà nộp cho tiện. Thầy Lý nghe cũng có lý, song ngặt vì không biết đổi ở đâu, nên nhờ thầy giảm hộ.

Thầy thừa xách tải đi ít lâu lấy mất đem sang hòm sau mới dẫn về, thầy lý đương nóng nhột thấy thầy thừa về mừng rỡ xiết bao, bèn xin thầy số tiền đổi hộ.

Thầy Thừa ngẫu ngơ một lúc rồi nói: Tôi trói 10 nướng mất sạch cả rồi, tối hôm qua đen quá; thôi để về huyện tôi liệu thu xếp hoàn lại bác không sai. Thầy Lý nghe nói hình như sét đánh bên tai, mặt mất tái, mét, tính bề đi trình tòa thời hãy Thừa lại dọa bắt tin rằng: Để yên thời lo trả, đi trình tòa thời nhất định không nhận, như thế chẳng những mất cả tinh nghĩa thầy trò mà có khi lại phải lỗi nữa. Thầy Lý sợ gan, không dám lỗi thời, liền đâm nhào đi vay lãi mười phần cố lo cho đủ, kẻo phải vào cái nhà pha.

Nếu việc nói đây mà thật, thời không biết trong lòng thầy thừa phải kia nghĩ ngợi thế nào mà lại tiêu tiền thất cả của người ta như thế hay là vì đã quen cái thói làm lại đi rồi mà không có lương-tâm nữa. Mà cái số tiền thầy đã tiêu đi ấy, thầy có định trả người ta cho chu tất hay không?

PHỦ-LÝ

Ô tô lăn xuống ao. — Trưa hôm kia có một cái ô-tô của nhà nọ đi đâu về, khi vào khỏi cổng rồi, không hay cậu chủ xe cầm máy thế nào mà đưa cả xe lăn tăm xuống ao. San mãi mới trục được xe lên, may không hại gì đến người, chỉ có cái xe được dịp tắm một bữa mát mà thôi.

Trận mưa quý hóa. — Ròng rã năm sáu ngày hôm nay, trời nóng bức một cách lạ lùng, người lớn trẻ con thấy đều nhoài lên cả, nhất là ngày hôm hội-tây, trời nóng bức dữ quá.

Ngoài đường thì trời nắng chang chang lại thêm cái hơi người từ xứ, có nước nhau về trẩy hội, phố xá đông nghịt những người, cái hơi người nồng nàn, hòa lẫn vào trong không-khí bức rất, mà phần nhiều người theo cái chủ-nghĩa tự-nhiên; đói dẹp quai một, lẹp kẹp rong đường, trên đầu không nón không ô, ung dung đi ở dưới bóng mặt trời, như người ngồi trong nhà mát vậy.

Thế mới biết người nhà quê nước mình thực hành cái chủ-nghĩa tự-nhiên đã lâu vậy. Nhưng lắm tật phi mưa nhiều, cần tục-ngữ nói quả không sai, ngày hôm qua trời vẫn mây suốt ngày, đến tối đã cho một trận mưa cũng khá gọi là to, người lớn trẻ con được một giấc ngủ thật là sướng mắt.

Vẫn còn quay số. — Việc quay số ta ay lại được thịnh hành lắm.

Trước cửa sòng quay số không có tác nào ngớt người, kẻ được thì ít, người thua thì nhiều. Các chủ khéo bày ra cái cuộc này cũng chẳng khác gì *đánh đố-chữ* vậy. Thiết tưởng việc này quan trên nên cấm đi thì phải mà các chủ có đi sòng đến tỉnh nào thì quan địa-phương cũng nên cấm chỉ đi, kẻo để hại cho dân nhiều lắm.

NINH-BÌNH

Tổng cựu. — M. Phạm-gia-Đệ, thầy-thuốc bản-tỉnh có nghị-định đổi đi Bắc-giang, đã đi chuyến xe lửa 8 giờ sáng hôm 18 Juillet. Các anh-em bạn-hữu ra ga tiễn đông lắm.

M Đệ tuy về Ninh-bình mới được vài tháng, mà lúc đổi đi, anh-em ai cũng có bụng mến tiếc, vì ông là một người bạn rất tốt.

Vậy có mấy lời chúc ông càng quí-quyến nhất lộ vinh-an.

Si-tình mộng-tình

Của ông HOÀNG-HỮU-BỒN soạn

Giá bán 0$20 một quyển

Ở xa xin gửi thêm tiền cước

Có gửi bán tại nhà in Trung Bắc

3630

HỢP-THIỆN-HỘI

Bản-hội định làm thêm một cái xe Thân-dư (Corbillard), đưa sơ nhẹ và nhã, theo thời nay.

Vậy xin các nhà danh-bọc vì việc thiện mà về giúp cho bản hội một kiểu xe.

Những bản vẽ ấy xin cứ gửi lại nhà ông Hội-trưởng Nguyễn-hữu-Long, ở phố hàng Cót số nhà 66

Hạn định đến 10 Septembre 1923 thì thôi không nhận nữa.

Hợp-thiện-hội lại cẩn.

Hàng mới — Giá cực rẻ!

Bản-hiệu vừa nhận được nhiều thứ satin, faille, cachemire, kim-ngân-đoạn, dạ Mông-tự cùng nhiều thứ vóc nhiều thật tốt mà bán giá cực rẻ để chiêu hàng. Vậy ngài nào muốn dùng thứ gì xin mời lại mua ngay kẻo hết hàng đẹp.

Các thứ laine may complets và pardessus, imperméable soie để may áo đi mưa, có nhiều mùi rất nhã, xin các ngài chiếu-cố cho.

Kính cáo

NAM-THỊNH, Tailleur

SORTIES NOUVEAUTÉS

6, Rue des Cantonnais, Hanoi

3510

Các ông chủ-nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn-bán!

Các ông nên xem cả các hạng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả; vì thứ sơn **STANDARD** này là thật sơn tây của những tay *chuyên môn người Đại-pháp* chế ra.

Nên hỏi giá ở « *Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques* **STANDARD** », **Julien & Fortin**, số 8, đường Cửa-Long, Hanoi.

3565

COURSE INTERNATIONALE

DE 100 KILOMÈTRES

Courue le 10 Mai 1923

Vainqueur : LE STUMPH

sur bicyclette J. B. LOUVET

Les cycles J. B. LOUVET

sont indépendants de tout consortium et lutteut seuls par leurs propres moyens

EN VENTE CHEZ :

ANSTETT & Cie

Avenue Paul Doumer

HAIPHONG

NGUYỄN-HỮU-THĂNG & BÔ-BÌNH-ĐẠT

45, Bd Doudart de Lagrée

HANOI

1082

祥和裕 YU-WO-TSEONG

Grand magasin de soieries Chinoises et Annamites

VENTE EN GROS

63, Rue des Cantonnais, 63

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 256

Bản-hiệu bán các thứ hàng Tàu sỉ năng Ta; hàng tinh xảo, không bán lẻ sỉ không gửi hiệu mẫu đi các nơi.

Hàng Tàu có nhiều thứ Trung-bác làm ra, các bạn quí-khách mua được giá rất rẻ bán các hiệu khác, vì vậy hiệu đó con phải buôn lại của bản-hiệu; nếu quí-khách mua của bản-hiệu, thật là buôn tại gốc, bán tại ngọn. Vậy xin các quí-khách chiếu-cố cho bản hàng rất, giá rẻ.

MUỐN BIẾT : Các thứ hàng thật tốt thật nhiều xin cứ viết giấy mẫu lại, bản-hiệu sẽ gửi giá rất rẻ cho

Nov-sẵn bạch

3510 YU-WO-TSEONG

XIN XEM CHO KỸ

Phàm nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài tờ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đăng-ký ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,

Ed. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi

Công-ty điện-khí Đông-pháp

Cây-cối ở gần các giây cái dẫn điện vào các nhà xin cành không được cắn thận, gây nên lắm sự bất tiện mà trong những lúc có con dông làm cho cháy cẩu chì hay đứt giây điện như trong cơn dông ngày 16 mới rồi, mà trong khi ấy điện khi sửa lại đường điện, ngộ ai vô ý đụng phải giây điện sẽ thể gây nên lắm sự rủi-ro.

Vậy ông Chánh Giám-đốc công-ty điện-khí xin có lời công-bố mọi lẽ đi các nhà mua điện biết.

Xin các ngài cho xén ngay cây-cối, khiến cho tir giây điện cho đến cành cây phải cách ít ra là một thước.

Các ngài mua điện muốn nhờ Công-ty làm giùm việc ấy cũng được.

齊醫林桂張

HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi tí) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, như còn đến khi đại-tiện mong rồi thì tanhuyết đầm đìa, thật là bất tiện cho người ta lắm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng nề sau khó chữa.

Khi xưa chữa bệnh này đều dùng dao cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, vậy nên tôi dùng làm nghiệt-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sốt, chỉ trong mấy hôm thôi những nỗi mạn tự-kỷ rạng rỡ, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất thì-giờ. Vậy Ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến :

M. TCHUONG-QUAY-LAM
28, Phố Hàng Buồm. — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 5 giờ.
Các tỉnh xa đến xin hàn tiếp.
Thư từ xin trả lời ngay. 2090

Hỏi bạn hút thuốc lá

Bất cứ người bản-quốc hay là người Trung-hoa

Nên hút thuốc lá hiệu **CORONA** của Công-ty thuốc lá Đông-pháp làm ra chỉ để riêng cho hiệu **GUIONEAUD Frères** bán.

Thuốc lá ấy cuốn tinh bằng thuốc bên nước Algérie đem sang, giọng ngon mà lại thơm. Hút thuốc ấy không hại phổi.

Hút thuốc lá cuốn rồi và thuốc lá dới hiệu **CORONA** không bao giờ.

Không cứ người khỏe, cả người yếu mệt hút thuốc lá hiệu **CORONA** cũng không thấy khó chịu trong ti-vị.

Các bạn hút thuốc lá nên có ý nhận ra rằng thuốc lấy cuốn vừa to mà giá lại rẻ.

BÁN TẠI :
GUIONEAUD Frères
HANOI — HAIPHONG

興同梁

Kính trình để các quí-khách biết cho rằng : bản-hiệu chúng tôi vẫn chuyên chữa về nghề kim-hoàn này, đã ngoài hai mươi năm nay, nghề làm nữ-nguy càng tinh xảo thêm ra, lại nhận nết-xuất các kiểu vòng, nhẫn, hoa-cài, khuy áo, dây đeo cổ, quả-tim, vân vân, trắng rất là thanh nhã, theo hợp thời thế, của quí khách tiện dùng, nhận đặt xếp ngày tắt cả đến nơi, bản-hiệu mới mượn được máy tay thợ rất khéo ở Hongkong sang và mới có sang cả thứ mặt kim-cương, nhẫn chữa, ngọc-thạch, ngọc lục, kim sa, hồphách, san-hô, mã-não, và mặt ngũ sắc vân vân, đủ có các thứ, và một có sang nhiều kiểu vàng, kiểu nhẫn mới chế ra, trông rất là ngoạn mục.

Xin mời các quí-khách quá bộ lại xem, để mua hay không, bản-hiệu lúc nào cũng có người để thân tiếp các quí-khách, rất là trọng-thể.

LƯƠNG-TRONG-HINH
Bijoutier
61, Rue de la Soie, 61,
(Teinturiers) HANOI

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái 1$00

Thực các quý khách những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá hạ xuống nên chúng tôi xin biết giá mới như sau này, mỗi chiếc giá không bớt thêm xin miễn cái kính giọng. Phong vũ vẫn xin mua như thường :

Đồng hồ đeo tay mạ vàng		giá trước	$ 5 00	nay	$ 3 00
—	14	cỡ kim lý	8 00	—	5 00
—	14	kim tuýp và kim vàng	6 50	—	5 00
—	14	vàng tuyệt xinh	8 00	—	6 00

Mà các quý khách nhiều nữa cho 2 cái mà không bớt giá, chiếc giá trước là 10 $ thì nay 1 cái kính giọng vàng đắt mới và 1 cái bộ kính xiêm-lotum và cái tiền nước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
69, Phố hàng Ngang — HANOI
2040

Kính gọng kền tròn, bù-dục

Giá bán 1$50 cả cước

BÁN TẠI HIỆU :
LY-SENG-BAO
42, Phố Hàng Bồ, Hanoi. 2089

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như : kém ăn ngủ, mỏi mệt, cơm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít-từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán 1$25 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu **Bào-chế MONTES, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.**

HỠI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ, nên các ông đã dùng đủ các món thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua thử thuốc bôi **POMMADE ROYER**, dùng độ ngày lấy làm mà chẳng khỏi liền.

Ở Paris bán tại hiệu bào-chế DUPUY, 19, R. St Martin.
Ở Hanoi bán tại hiệu Bé. CHASSAGNE

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống, Chủ-nhật, thứ năm vào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nơi chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy người khen ở các nơi gửi về.

Cả cước độ hơn một đồng một lọ.

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây
Tổng-cục số 110, Phố HÀNG TRỐNG HANOI

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

Có thường ngâm nước đá sẵn
Đóng chai lớn
Đóng chai nhỏ

ĐẠI-BIỂU :
Ở tỉnh Haiphong là ông **Denis Frères**
Ở tỉnh Yennam là ông **Keck-Guinc-Seng**

RƯỢU BIA HOMMEL

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả.
Ai muốn đặt hàng thì cứ gửi thư đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110. 2091

Các bệnh bỏng, thổ, chuột rút, đau dạ dầy, vân vân ... dùng thuốc

POUDRE SAINT ANDRÉ

Chữa rất nhanh chóng, rất chắc chắn.
Thuốc ấy nhiều ông thầy thuốc dùng.

Giá bán : 0$85

Ở Bắc-kỳ có gửi bán tại

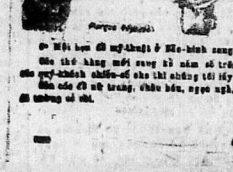
Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul Bert, trước cửa hiệu Gó đa và hồ Hoàn-kiếm trông sang

華 PAO-VA 寶

24, Phố Hàng Bồ, Hanoi

Không tôi kính trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang :
1° Một bọn đồ nạm rất tốt như là quí các chạm rồng, vàng, điểu bắt thước là của vân vân.
2° Một bọn nhiều kiểu để đi các thứ, mặt đeo, mặt trăng, mặt vàng, mặt nước đồ cây, vân vân. Lại có để chữa kính cận kính cộng bằng vàng tây, cộng bọc vàng, cộng đồi mồi, vân vân ; quả quýt đồ ba mũi đeo những nhiều kiểu này thì hợp phép vệ sinh làm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả quýt đeo tay. Đồng-hồ bọc vàng, đồng-hồ bỏ thước, đồng-hồ chăm-cốm, vân vân.
4° Một bọn chiếu sắt, điếu sắt, lọ rỗ, bàn rửa, bồ sắt để thấy-thừa hay là bầy nhau nặng được và tốt bình, vân vân.
5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Giá thế không mới sang kể năm sẽ trên cây không tôi xin hạ giá, mong các quý quí-khách chiếu-cố cho thì những tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.
Kính cáo đồ nữ trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chỉ cần quí-khách cứng đi thường có thì.

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng Bồ, số nhà 24, Hanoi.

193

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-điệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối đàn-tứ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Lưu-qui cùng các tướng đều ca tụng cái tài võ-dũng của *Hàng-vương* mà rằng :

— Vương-gia thật là một bậc thiên uy thần-lực ! chúng tôi chắc chẳng bao lâu nữa mà phá vỡ được thành *Kim-lăng* !

Hàng-vương nói :

— Có đâu lại dễ được như thế ! thành *Kim-lăng* này cao lớn và bền chặt lắm. Và trong thành *Ivương-thảo* sáu-lịch rất nhiều, có thể ăn đã trong mười năm. Nếu quân giặc cứ đóng cửa thành đừng cách cổ-bủ thì ta cũng khó làm thế nào cho được. Ta ở đây tốn ngày, *Ivương* hết quân mệt. Khi nào quân ta rút về thì quân giặc lại kéo ra mà chiếm-đoạt *Triệt-giang*. Ta bỏ mất *Triệt-giang*, tức là mất cửa thiên-hạ vậy. Huống chi ta xem tướng-sĩ của quân giặc, ai nấy đều bất lòng vị chủ, thế thì vây-sánh nó để cuộng thịnh, trừ-phi có người nội-ứng, khó lòng ta được thành công. Ngày nay mới thắng trận lần đầu, cũng chưa đáng lấy làm mừng-rỡ.

Nói xong, truyền các tướng-sĩ phải canh-thủ rất cẩn-mật. *Hàng-vương* ghi công các tướng-sĩ và cho nồng rượu. Ngày hôm sau, lại sai tướng tiên-phong đem quân đến ngoài thành khiên-chiến.

Khi tới cửa thành thì đã thấy treo cao một cái biển miễn-chiến. Thahỗ cho mặt ngoài tỉ-mẫng, cửa thành cứ đóng chặt, im-lặng không thấy tiếng người.

Thời-giờ thấm-thoắt, đã hết một tháng, mà trong thành vẫn không chịu đem quân ra giao-chiến. *Hàngvương* nghĩ càng cấm-tức, không biết làm thế nào. Đã nhiều lần đem quân tới chân thành, nhưng nghĩ vì mặt thành cao ngất không thể vượt qua được.

Một đêm *Hàng-vương* ngồi ở trong quân, mở binh-thư ra xem, vừa xem vừa nghĩ thầm : ngày nay ta biết dùng mưu kế chi mà phá vỡ được *Kim-lăng* ? Muốn phá vỡ *Kim-lăng*, tất phải dùng người nội-ứng, mà người nội-ứng thì làm thế nào vào được trong thành.

Bấy giờ đã sang canh hai, *Hàngvương* đang cau mày ngẫm-nghĩ bỗng thấy quan báo rằng !

— Dạ dám bẩm vương-gia ! Quan nguyên-soái là *Vệ-đũng-bưu* xin vào bẩm có việc khẩn-cấp.

Hàng-vương nói :

— Nhà-ngươi ra mời vào đây !

Khi *Vệ-đũng-bưu* vào tới nơi, *Hàng-vương* đứng dậy cái chào rồi hỏi rằng :

— Chẳng hay có việc chi khẩn-cấp, xin quan nguyên-soái nói cho tôi nghe.

Vệ-đũng-bưu để trình một phong thư rồi nói :

— Dám bẩm vương-gia ! vừa rồi, tôi đi tuần, có nhặt được một phong thư buộc vào mũi tên bắn ra, tôi không dám tự-tiện mở xem, vậy phải tức-khắc đem về đây để vương-gia xét đoán.

Hàng-vương vội-vàng, cầm lấy phong thư rồi mở ra xem. Phong thư ấy gồi mấy lần thật kỹ. Khi mở hết mấy lần bọc ngoài thì thấy có đề một câu rằng : « *Đưa con bất-hiếu là Vệ-ngọc để trình thân-phụ đại-nhân khai khán* ».

Hàng-vương kinh ngạc mà nói với *Vệ đũng bưu* rằng :

— Đây là thư của lệnh lang gởi cho quan nguyên-soái đó ! quan nguyên-soái nên mở xem.

Vệ đũng-bưu nói :

— Trong quân không có phép được gởi thư riêng, vậy vương-gia cứ mở xem là phải.

Hàng-vương mở xem bức thư như sau này :

« *Con là Vệ-ngọc có lời kính trình* « *đề thân phụ biết rõ.*

« *Nhà ta chẳng may mà gặp phải* « *sự tai-biến này. Em gái con là Vân-cơ bị Đinh-quốc bày mưu lập kế* « *bắt về làm vợ. Con cũng chịu* « *nhẫn lạo-dụng, cho nên gia-quyến* « *mới được an-toàn.*

« *Từ khi hắn nghe tin thân-phụ* « *làm nguyên-soái đem quân đến* « *đánh thì tức-khắc cách chức, không* « *dùng con nữa.*

« *Hắn thắng luôn mấy trận, có ý* « *kiêu căng, chỉ say đắm tửu-sắc,* « *không nghĩ gì đến quân-dân, khiến* « *cho quân-dân đều sinh lòng oán-* « *giận.*

« *Vừa rồi ra đối-địch với Hàng-* « *vương một trận thì vai bên hữu bị* « *trọng thương, chữa thuốc mãi chưa* « *khỏi. Ngày nay bịnh-tình lại càng* « *dữ dội, thành ra kỷ-luật không* « *được nghiêm-minh.*

« *Con thông nhau với quân giữ* « *thành, mới được được phong thư* « *này vào mãi lên mà bắn ra để kính* « *trình thân-phụ. Xin thân-phụ bẩm* « *với Hàng vương, hãy lập kế giả-* « *cách nói là có thánh-chỉ truyền rút* « *quân về.*

« *Khi Hàng vương rút quân về thì* « *trong thành tất mở cửa cho người* « *ra kiểm cắt, bấy giờ sẽ sai người* « *thân-tín lén cửa thành tiến vào Đề* « *có con ở trong làm nội-ứng thì tất* « *nên việc.*

« *Mấy lời tâm-phúc, xin thân-phụ* « *lượng-xét cho.* »

Hàng-vương xem xong, có ý mừng rỡ, liền cầm bức thư trao cho *Vệđũng-bưu*. *Vệ-đũng-bưu* xem hết bức thư thì thở dài một tiếng thật to mà rằng !

— Trời ơi ! Đất ơi ! *Vệ-đũng-bưu* này có tội tình gì mà đến nỗi gặp phải cái tai biến ấy ! Nay con tôi đã nói như thế thì *Vương-gia* nên mau mau trù liệu việc rút quân.

Hàng-vương chưa kịp trả lời thì bỗng thấy quân-sĩ ở ngoài chạy vào bẩm rằng :

— Dạ dám bẩm vương-gia ! Có *Hàng khôi-thần* quốc-cữu phụng mệnh đi truyền hịch *Tam-giang*, nay về phúc mệnh.

Hàng-vương truyền cho vào. *Hàngkhôi-thần* vào bái-yết thân phụ và cữu phụ là *Vệ đũng-bưu*, bẩm-bạch về việc đi truyền hịch *Tam-giang*. các địa-phương quan dân xin một lòng tuân mệnh.

Hàng-vương ngẫm-nghĩ hồi lâu, rồi gọi *Hàng-khôi-thần* đến trước mặt mà bảo rằng :

— Con hãy xem bức thư này. Ngày nay ta muốn theo cái kế trong thư đã nói.

Nói xong, liền trao bức thư của *Vệ-ngọc* cho *Hàng-khôi-thần* xem. *Hàng-khôi-thần* cầm lấy bức thư xem, cúi đầu nín lặng, chưa biết nói thế nào.

Hàng vương lại nói :

— *Hàng khôi-thần* con ơi ! ta tưởng nàng *Vân-cơ* theo *Đinh-quốc*, dẫu được phú quí, nhưng trong lòng tất cũng áy-náy không yên. Ngày nay con lên vào trong thành, tìm biền-huynh con là *Vệ ngọc*, rồi thông tin với nàng *Vân-cơ*. Lại mượn điều nghĩa cũ tình xưa, cố thu cho nàng phải đem lòng quyến luyến, mà giúp mình được nên việc.

Hàng-khôi-thần nghe lời thân-phụ nói, nát mặt bỗng thấy đỏ bừng rồi thưa rằng :

— Thân-phụ ơi ! Việc ấy nằm xưa sao đã không thuận, sử sao ngày nay thân-phụ còn bắt con vương-vấn làm chi. Con dẫu nao cũng đường-đường là một kẻ nam-nhi, chẳng-lẽ lại dùng cái kế trên hoa ghẹo nguyệt,

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)